UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Onvs Ecclesiae.|| In hoc libro ... admiranda quædam ac planè obstupenda, de septem ec-||clesiæ statibus, abusibus quoq[ue] grauissimis, & futuris eiusdem calamitatibus ex sanctor[um] pro-||phetijs & ...

Pürstinger, Berthold

Coloniæ, 1531

VD16 ZV 12498

De septem statibus ecclesiae. Cap. 5

urn:nbn:de:hbz:466:1-29969

Visual Library

Hieruſalem,id eſt,in eccleſia fienda. Et vigilauit dominus in malis, & adduxit ea
ſ.c.31.§.1.& ſuper nos,quia iuſtus & ſanctus eſt dn̄s in om̄ibus vijs & opibus ſuis. Ecce deus ꝓ- Pſalm̄.144.
ſ.c.32.§.16 dictas cõplebit plagas , quia ſe facturꝝ in ſcriptura continuo prædicit. Nam ideo
g.eo.§.11.in aliqua,quæ prius ꝓnuntiauit,modo facta ſunt,quo facilius credamus,cætera præ-
fine nuntiata & comminata fore euentura.
ſ.c.34.§.9 XIII § Sed quibus modis,aut quo ordine ſeu tp̄e veniãt, magis tunc doce-
ſ.c.17.§.23 bit rerꝝ experientia,qm̄ nũc valet cõſequi ad ꝑfectũ hoı̄m intelligẽtia. Heu quem
g.eo.§.6.& nõ terreat tam multiplex prophetiarꝝ & reuelationũ repetitio, & imminẽtis ꝑni
ſ.c.35.§.5 ciei tã vehemẽs cõminatio etiã ore diuino facta. Ex quo aũt calamitas in ſtatu ec-
g.c.1.&2.et cleſiæ iã currẽte multis authoritatibus probaẽ propediẽ futura:ad euitandũ,feren
ſ.c.53.ꝑ totũ dumq́; patiẽter aduerſitates euẽturas,neceſſe eſt, vt ꝑſens iam ſtatus nobis pateat:
ideo decreui in mediũ afferre materiã ſeptẽ ſtatuũ eccleſiæ,ad quos tota Apocaly
pſis,ac plures aliæ prophetiæ coaptanẽ. Primũ in genere de ſeptẽ ſtatibus:deinde
in ſpecie ſingulorꝝ ſtatuum pro mea imbecillitate aliqua collecturus.

¶De ſeptem ſtatibus eccleſię. Cap.V.

AD inueſtigandum iudicium futuræ calamitatis iam proximantis,inten-
do aliqua diſſerere de ſeptem eccleſiæ ſtatibus , vt ſciamus, in quo ſtatu
huiuſcemodi calamitas ſuper nos ſit euentura. Quãobrem quædã excer
pſi, quæ ad hoc neceſſaria eſſe duxi, ex documẽto, quod ſup Apocalypſi Vbertinus.
confecit Vbertinus de Caſali ordinis minorꝝ profeſſus, de eccleſiæ ſtatibus ſeptẽ,
dicens: Status ſeptem ꝑ virtutẽ Chr̄i fuerunt in eccleſia formãdi, quaſi ſeptẽplicis Apo.6.&.c.
Chriſti prolis. Itidem ferè ponit Hugo cardinalis poſt abbatem,in poſtilla ſuper 7.&.8
Apocalypſim. Quos ſtatus Iohannes in eadẽ Apocalypſi ſub diuerſis figuris mul-
tipharia repetitione numeri ſeptenarij diſtinxit atq; deſcripſit. Præſertim ꝑ ſeptẽ
eccleſias, & ꝑ ſeptẽ librorꝝ apertionem ac ꝑ ſeptẽ angelos tuba canẽtes, phialamq́; Apo.1.&.16
effundentes. Item ꝑ ſeptẽ ſtellas & candelabra, ꝑ ſeptem ſpũs dei miſſos in terrã, ꝑ
ſeptem lampades ardentes ante thronum, per ſignacula, cornua, oculos: item per Apo.3.&.7.
ſ.c.70.§.6 ſeptem tubas, tonitrua, nomina hominum, capita & diademata draconis, per ſe- Apo.4.&.5
ptem denique plagas phialasq́;. 15.16
I § Iohannes quidem fuit noui teſtamenti Propheta ſingularis & Chriſti
ſ.ca.70.§.4 ſecundũ carnẽ cognatus, atq; eius præ cæteris diſcipulis intimus ſecretarius q ſu-
in fi. pra pectus dn̄i recũbens, & ſecreta de fonte eius hauriens, flagella eccleſiæ ab initio Iohã.13
ſ.c.62.§.7 ſui vſq; ad extremũ diẽ futura reuelauit, necnõ Chr̄m adhuc his aduẽturꝝ nũtiauit Apo.4
g.c.2.§.5.et ſicut ex diuina inſpiratõe à Chr̄o audiuit. Vidit nãq; futura eccleſiæ pericula ſpe-
ſ.c.8.in pri. ciebus corꝑalibus, q̃ tñ ſub obſcuritate cõſcripſit, ne ſi certa tp̄a, loca vel facta ex-
primeret, cuncti auditores horruiſſent tremefacti, & in timore expectãtes atq; ꝑ-
plexi penitus diſſoluti fuiſſent, prout Chriſtus ait apud Birgittã. Nã voces ſeptẽ 6.Bir.110
tonitruorꝝ, fulgurum & ventorꝝ ſignificant comminationes aduerſitatum, atque
ſ.c.70.§.5 tyrannorum eccleſiam perturbantiũ. Quas ita vehementer Iohãnes in ſpiritu vi-
g.in prolo. dit, quòd potius ſignandæ erant, quàm deſcribendæ.
§.7.&.ſ.ca. II § Porro diuus Secretarius manifeſtauit ſeptẽ ſtatuũ diſtinctionẽ in qnq;
14.§.13 primis ſuis viſionibus, ꝑ quas oẽs ſtatus eccleſiæ videẽ trãſcurrere. Prima viſio eſt
ſ.eo.§.5.in de ſeptẽ eccleſijs Aſiæ, ꝑ quas literalr̄ ſcribit: Eædem quippe eccleſiæ, ꝓordinãte
prin. deo, conditões habuerũt ſcd̄m deſignationẽ ſeptẽ ſtatuũ eccleſiaſticorꝝ futurorꝝ.
ſ.c.63.§.3 In reliquis vero viſionibus nihil eſt literale, præter ꝙ Iohannes illas figuras, ita, vt
ſcribit, viderat. Cætera aũt ſunt myſticè intelligenda. Siquidem eccleſiæ dicunẽ
ſeptem quoniã vniuerſalis eccleſia ſeptem ſtatibus diſtinguiẽ, ac vitã & vegetatio
ſ.c.14.§.2 nem à ſpiritu ſeptiformi accipit. Alioquin eccleſia Catholica, id eſt, collectio fide Can.6.&de
ſ.c.8.§.5 lium eſt vna tm̄ licet habeat prolem variã exitusq́; diuerſos, correſpondentes con ſu.trini.&ſi
ſ.eo.§.7 ditionibus ſeptem ſtatuũ. Eodẽ modo reproborꝝ Chriſtianorꝝ caterua denomi- catho.c.
ſ.ca.14.§.9. naẽ vna meretrix tametſi diuerſa, vtpote ſeptem pctõrum capita habeat. Quãuis Apo.17.
&ſ.c.28.§.9 igitur in Apocalypſi ſeptem ſint viſiones diſtinctæ poſſunt tamen in vnã viſionẽ
reduci & ſpiritualiter omnia ſingulis adaptari proprio ſuo reſpectu ad tempus ſi-
bi correſpondens per hoc non mutata in aliquo, ſed magis ex aliorum adductio-
ne profecta. Hæc partim ex Vbertino.

Secunda

III § Secunda viſio Apocalypſis eſt, de ſeptem ſignaculis libri, id eſt, ſacrę
ſcripturæ, & incipit Apocaly.5. Tertia eſt de ſeptem tubis, incipit Apocalyp.6.
Quarta inchoat Apoca.12. & eſt de ſeptem capitibus, ac de ſeptem diadematibus
draconis perſequentis mulierem, id eſt, eccleſiã. Quinta viſio eſt de ſeptem phia-
lis iræ dei in terram fuſis, & incipit Apo.15

Apoc.16 IIII § Audiuit inſuꝑ aq̃la cœleſtis vocẽ magnã de tẽplo dicentẽ angelis ſe-
Pſalm̃.33 ptem. Ite & effundite ſeptẽ phialas irę dei in terrã. Bonus q̃dem angelus effudit. i. ĩ. in ꝓlo. §
Iob.1. & .2. præ nũtiat irã dei & phialã ſeu plagã. Immittet angelus dñi in circuitu timentiũ eũ 1. & . ĩ. ca.1.
& Thom̃.1. & eripiet eos. Malignus aũt ſpũs exequit̃ eandẽ boni angeli effuſionẽ ſeu denũtia §.7. & ſ.ca.
parc.q.10.9. tionem, immittẽdo in hoĩes plagas à deo ꝑmiſſas. Hinc ait Propheta: Miſit. ſ. de- 13.§.8
ar.4.ad pri. us ꝑ angelũ bonũ in eos irã indignationis ſuę, immiſſiones aũt. i. executiones illius ſ.c.49.§.12.
Pſalm̃.77 iræ, ꝑ angelos malos. Facit em̃ angelos ſuos ſpũs & miniſtros ſuos ignẽ vrentem. ſ.c.17.i.pri.
Pſalm̃.103 Sunt quoq; ſpũs q̃ ad vindictam creati ſunt, & in furore ſuo cõfirmauerũt tormẽta & ſ.c.29.i fi.
Ecci.39 ſua. Ad hoc Auguſtini acuta cõducit ſnĩa dicẽtis: Quẽadmodũ corpora craſſiora ĩ.c.4.§.9.
3.de tri.4 & inferiora q̊dã ordine regunt̃ ꝑ corpa ſubtiliora & ſuperiora, ita oĩa corpa per & ſ.c.14.§.
ſpm̃ vitæ regunt̃. Et ſpũs vitæ irrationalis. ſ. brutalis regit̃ per ſpm̃ vitæ rõnalem 10. & ſ.c.31.
id eſt, humanum. Et ſpũs vitæ rationalis deſertor & pctõr. i. dæmon in intellectu §.7
homine altior, regit̃ per ſpm̃ vitæ rõnalem, piũ, & iuſtũ. i. angelum, & iſte ꝑ ipm̃ ſ.c.17.§.8
1.Cor.8. deũ, ac ſic plaga ob noſtrã culpam imminens contra nos originaliter mouet̃ per ſ.c.17.§.14.
ſummũ creatorem. Ex quo, & per quem, & in quo omnia. ſ.c.51.§.17.

V § In prelibatis q̃nq; ſeptenariis viſionibus elucidat̃ obſcuritas veteris ſcri ĩ.eo.§.2.in
Prouer.9 pturæ: vbi ſeptẽ eccleſiæ ſtatus multiplr̃ ſunt figurati. Nã ſapĩa ædificauit ſibi do- prin.
Zach.4. mũ, & excidit columnas ſeptẽ. Et ſeptẽ ſunt oculi dñi q̃ diſcurrũt in vniuerſam ter
Gene.29 ram. Siq̃dẽ ſeptenarii veteris teſtamenti coaptant̃ ſeptenariis Apocalypſis, & ſe-
Gene.31 ptem ſtatibus eccleſiæ, innumera myſteria clareſcẽt. Exempli gr̃a: Iacob ſeruiuit
Exo.2 pro Rachel ſeptẽ annis, quẽ poſtea ſuus ſocer Laban ꝑſecutus eſt ſeptẽ diebus. Ha
Nume.8 bebat q̊q; Madian ſacerdos ſeptẽ filias, quæ venerant ad hauriendũ aquã. Aaron
Iudi.16 impoſuit ſeptẽ lucernas ſuꝑ candelabrũ, vti præceperat dñs. Itẽ Samſonis Cæſa-
1.Reg.6 ries diſtincta fuit in ſeptẽ crines. Archa inſuꝑ dñi fuit in regiõe Philiſtinoꝝ ſeptẽ
3.Reg.2. menſibus: ac ſeptem annis in Hebron regnauit Dauid, qui fuit ſeptimus Iſai filius
3.Reg.20 Et filii Iſrael contra Syros ſeptẽ diebus dirigebant acies, ſeptima aũt die cõmiſſum ſ.eo.§.7
4.Reg.1 eſt bellũ. Similiter tres reges, Iſrael. ſ. & Iuda, & Edom cõtra Moab circũierunt ꝑ
viã ſeptẽ dieꝝ, nec erat aqua exercitui & iumẽtis. Item Iob nati ſunt ſeptẽ filii, &
Iob.1. & .2. fuit poſſeſſio eius ſeptẽ milia ouiũ. Cuius amici ſederũt cũ eo in terra ſeptẽ diebus
Ezech.40 & ſeptẽ n noctibus. Item ſeptem graduũ erat aſcenſus domus quã vidit Ezechiel.
2.Mach.7 Et tpe Machabæi mater cum ſeptem filiis fuit comprehenſa.

Matth.15 VI § Rurſus in nouo teſtamento deſignat̃ ſeptuplus eccleſiæ ſtatus ꝑ ſeptẽ
Mar.8 panes quibus ſaluator pauit quatuor milia hoĩm, & ꝑ ſeptẽ ſportas plenas quę ibi-
Matth.22 dem ſuperauerãt. Silr̃ in typo eccleſiæ vnã vxorẽ ſucceſſiuè duxerunt ſeptẽ fr̃es, ꝑ ſ.c.16.§.7
Mar.12 quos denotant̃ ſeptẽ ſtatus. E cõuerſo in Eſaia ſeptẽ mulieres. i. ſeptẽ eccleſię vnũ
Eſa.4 apꝓhenderũt virũ. i. dñm noſtrũ Ieſum Chr̃m, dicentes: Panẽ noſtrũ comedemus
Lucæ.2 Anna quoq; prophetiſſa, id ẽ, eccleſia vixerat in ꝓ̃ſenti ſeculo cũ viro ſuo. ſ. Chri- Diſ.92. dia-
Acto.6 ſto ſeptẽ annis. Septem ꝑ̃terea eccleſiaſtici ſtatus annotant̃ per ſeptem diaconos coni
Apo.1. & .2. ab Apoſtolis electos, qui in vnaquaq; eccleſia, id eſt, diereſi debẽt eſſe quaſi oculi ĩ.eo.§.2.et
ep̃orum. Significant̃ enim per ſeptem candelabra, & per ſeptem angelos eccleſia- ſ.c.9.§.4
rum, ratione bonę conuerſationis & alti miniſterii

Gene.41 VII § In quolibet autẽ ſtatu bonos & malos fuiſſe figurat̃, quando Pharao
in ſomno vidit ſeptem boues puchras & craſſas: item alias ſeptem boues fœdas &
macie confectas. Iteꝝ vidit ſeptem ſpicas formoſas, & totidem tenues, deuorãtes
omnem priorum pulchritudinem. Per boues & ſpicas intelligi poſſunt prudentes
Matth.13 & fatuę virgines, in ſingulis eccleſiæ ſtatibus exiſtẽtes. Quocirca in vnoquoq; ſta-
Hierem.15 tu neceſſario fuit legũ, canonũq; inſtitutio & diſciplinaꝝ adhibitio, ac ſacroꝝ ad- ſ.c.18.i pri.
Marci.16. & miniſtratio ad purgandã à ſordibus eccleſiã, q̃m infirmata eſt quę peperit ſeptem ſ.c.9.§.3
Lucæ.8. Hinc Chr̃us de Maria ſeptẽ eiecit dęmonia. Hinc ſeptẽ q̃ndã diebus comedebãt. ſ.c.14.§.9
Deute.16 afflictionis panem, ſolennitatemq; tabernaculoꝝ celebrabant per ſeptem dies. ſ.c.22.§.11

Et cum

Et cum adiuuiſſet deus leuitas, qui portabant archam domini, immolabantur ſe- 1. Para. 15
ptem tauri & ſeptem arietes: Dixitq; dominus ad Eliphas, & duos eius amicos. Iob. 42.
Sumite ſeptem tauros & ſeptem arietes, & offerte holocauſtum pro vobis. Item Leui. 23
offeretis cum panibus ſeptem agnos. Et alibi: Mitte panem tuum ſuper tranſeun- Eccl'ſ. 18
ſ.c.13.§.2 tes aquas, da partes ſeptem, quia ignoras quid futurum ſit mali ſuper terram. Por-
ſ.eo.§.5.& ro ſeptem prælia ſub lege completa concordant cum bellis contra peccata, & cū
ſ.c.64.i pri. aduerſarijs eccleſiæ in plagis eidem eccleſiæ infligendis per excurſum ſeptem ſta-
ſ.c.55.§.12. tuum incluſa perſecutione Gog.

VIII § Septenarij præſcripti & quàmplures alij vtriuſq; teſtamenti coaptā
tur ad ſeptem eccleſiæ ſtatus. Quorum primus eſt apoſtolorum. Secundus mar-
ſ.c.10 tyrum. Tertius doctorum. Quartus Anachoritarum. Quintus gratiæ & remiſſio-
ſ.ca.11.&.12 nis. Sextus reformationis. Septimus ſtatus erit quietis temporalis vſq; ad extre-
ſ.c.13.&.14. mum iudicium. Poſt quod ſequetur ſtatus octauus, qui vocatur renumeratiuus,
ſ.c.15 quando deuenitur ad conſpectum domini. Vnde in Leuitico: Qui ab immundi- Leui. 15
ſ.c.66.§.3 tia fluxus ſanguinis ſanatus fuerit numerabit ſeptem dies poſt emundationem ſui
ſ.c.64.in fi. die autem octauo veniet in conſpectu domini. Et infra: Bos, ouis, & capra cum ge Leui. 22
ſ.eo.in.fi. nita fuerint, ſeptem diebus erunt ſub vbere matris ſuæ, hoc eſt, ſub regula militan
ſ.c.69.§.5. tis eccleſiæ. Die autem octauo, id eſt, in eccleſia triumphante, offerri poterunt do
mino. Ille etenim cœleſtis ſtatus erit æternus, finem alium præter deum non habi
ſ.c.6.in.fin. turus. Cæteri vero terreſtris eccleſiæ ſtatus tempore terminantur.

& ꝑtotum, IX § Nimirum ſeptem eccleſiæ ſtatus diſtinguit Apoſtolus & annotat his 1. Cor. 12
ſ.c.6.§.3. in verbis. Poſuit deus in eccleſia primū Apoſtolos, ſecūdo prophetas, tertio docto-
prin. res. Deinde virtutes: exinde gratias curationū, opitulationes, gubernationes, ge-
nera linguaꝝ, interpretatōes ſermonū. Equidē primū eccleſiæ ſtatū ſignificauit ꝑ
Aplos. Scdm ſcilicet martyrū ſtatū per prophetas, qui repreſentant martyres, vt Lucæ. 13. &
ſ.c.11.in pri. in Luca. Hieruſalem tu occidis prophetas, & lapidas eos qui mittunt ad te. Nam Matth. 23
ſ.c.13.i pri. martyres pariter vt prophetę veritatis ſunt teſtes. Tertiū ſtatū Apoſtolus tangit
ſ.c.6.§.3.in per doctores. Quartū per virtutes, quæ tempore Anachoritaꝝ in eccleſia ſumm
fin.& ſ.c.8. obſeruatæ ſunt. Quintus ſtatus eſt gratiæ, ideo ꝑ gratias curationū deſignatus.
§.5.& ſ.c.19 Sextus aūt ꝑ opitulationes & gubernationes, quibus ad eccleſiæ reformationē de-
§.15 uenit. Tandē ſeptimo eccleſię ſtatui attribuunt genera linguaꝝ, & interpretatōes
ſ.ca.62.§.4 ſermonū quia tūc plenē intelligent ſcripturæ, ac illuminabunt hoīm intellectus.
& ſ.c.66 §.7 Octauū vero eccleſiæ ſtatū Apoſtolus alibi exprimit, dicēs: Deus dedit quoſdam Ephe. 4
Apoſtolos, quoſdam prophetas, alios vero Euangeliſtas, alios autem paſtores &
ſ.eo.§.8.& doctores ad conſummationem ſanctorum, hoc eſt, ad cœleſtem ſtatum, qui erit
ſ.c.8. in fin. eccleſiæ octauus, & certaminis præmium triumphans.

¶Quo quiſq; tempore ſtatus eccleſiæ inceptus eſt atq; finiendus.

Caput VI.

ſ.eo.§.1.& SEquitur in Vbertino, qui ait: Expedit vt quilibet ſequens ſtatus inchoetur Vbertinus
ſ.c.69.§.5 ante ceſſationē prioris ſtatus propter cognitionē ſtatuū. Vnde primus ec-
ſ.c.9.§.7.& cleſiæ ſtatus inchoatus eſt in pluribus figuris veteris teſtamenti. In nouo
ſ.c.67.§.2. autem teſtamento à natiuitate Chriſti ſiue à ſpiritus ſancti miſſione, vel in
ſ.c.61.§.13 Euangelio ſecūdum Matthæum ab humana Chriſti generatione, ſcdm Marcū à
Iohannis & Chriſti prædicatōe. Secūdum Lucam à ſacerdotio Zachariæ, cui de
Iohāne ꝓcurſore facta eſt reuelatio. Scdm Iohānis euāgeliū à verbo trinitatis in-
carnato. In primo itaq; ſtatu dextera dei plātauit vineā ſuam ſuper filiū hominis,
ſ.eo.§.3. Secūdus deinde ſtatus martyrū inceptus eſt tpe Aploꝝ à Stephano prothomar- Pſalm. 79
ſ.c.7.§.2 tyre, vel à Chri paſſiōe, vel à pria ꝑſecutōe Nerōis. Tertius doctoꝝ ſtatus tpe mar
ſ.c.7.§.4 tyrū, qm Paulus doctor gētiū, Dionyſius, Origenes ac alij docuerūt gētes lōge añ
cōem ſtatū doctoꝝ: qnetiā tpe aploꝝ cęptus videt, quoꝝ lux lucebat corā homi Matth. 5
bus. Status inſuꝑ Anachoritaꝝ cępit in Paulo primò heremita, in Anthonio, Ma
chario, alijsve Anachoritis, q tpe tertij ſtatus vtpote tpe Hilarij, Ambroſii, Hiero
nymi, alioꝝq; doctoꝝ floruert, vt ex legēdis eoꝝ dephēdit, licet idē qrtus ſtatus
ſ.c.2.§.4 multiplicatus ſit tpe Bndicti & Roberti Ciſtertiēſis, ac reliqꝝ religioſoꝝ. Quint9
ſ.c.17.§.4 poſtea ſtat9 inchoatus cēſet poſt mille à natali Chri ānos, ſed eiuſdē qnti ſtat9 eſſe
ctus cœ